

T: Kwasy karboksylowe – budowa i nazewnictwo.

Kwasy karboksylowe to jednofunkcyjne pochodne węglowodorów, które zawierają w swojej budowie grupę karboksylową o wzorze – COOH.

Wzór ogólny:

gdzie:

R – rodnik alifatyczny (łańcuchowy) lub aromatyczny

-COOH - grupa karboksylowa

Podział kwasów karboksylowych:

Kwasy karboksylowe dzielimy ze względu na:

- ilość grup karboksylowych (monokarboksylowe, dikarboksylowe,...)
- rodzaj rodnika (alifatyczne i aromatyczne),
- charakter chemiczny (nasycone i nienasycone)

Nazewnictwo kwasów karboksylowych:

Nazwy systematyczne kwasów karboksylowych tworzy się poprzez dodanie do słowa kwas nazwy węglowodoru o odpowiedniej liczbie atomów węgla, a następnie końcówki –owy.

Liczba at. C	Wzór półstrukturalny	Wzór strukturalny	Nazwa systematyczna	Nazwa zwyczajowa

--	--	--	--	--

Metody otrzymywania kwasów karboksylowych:

1) Utlenianie alkoholi pierwszorzędowych mocnymi utleniaczami (np. KMnO_4 lub $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$) w obecności H_2SO_4

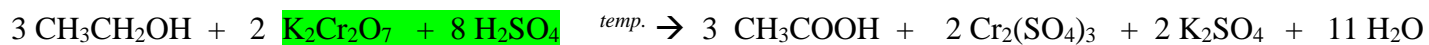
Dośw. 1

Schemat dośw.

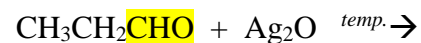
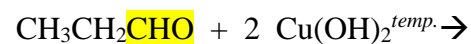
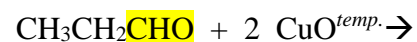
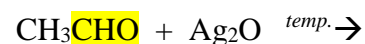
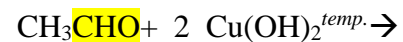
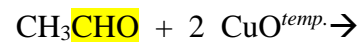
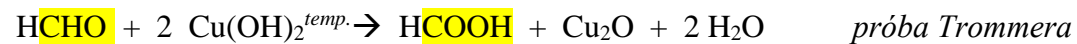
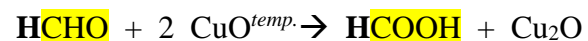
Obserwacje:

Roztwór w probówce zmienił barwę z pomarańczowej na zieloną / z zielonej na pomarańczową. Wyczuwalny jest zapach amoniaku / octu.

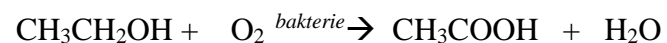
Wnioski:

2) Utlenianie aldehydów słabymi utleniaczami

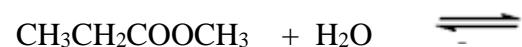
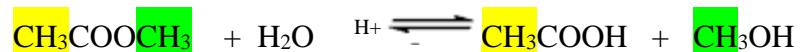

3) Fermentacja octowa (tylko kwas etanowy)

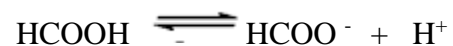
Fermentacja octowa zachodzi przy dostępie tlenu i pod wpływem enzymów wytwarzanych przez bakterie kwasu octowego.

4) Hydroliza kwasowa estrów

Właściwości kwasów karboksylowych:

- Kwasy o krótkich łańcuchach węglowych są cieczami dobrze rozpuszczalnymi w wodzie. Wraz ze wzrostem łańcuch węglowego maleje rozpuszczalność w wodzie i zmienia się stan skupienia na stały.
- Kwas metanowy jest bezbarwną cieczą o charakterystycznym ostrym zapachu, zaś kwas etanowy ma zapach octu.
- Cztery pierwsze kwasy ulegają dysocjacji:

- Wraz ze wzrostem masy kwasu maleje moc kwasów. Wszystkie kwasy karboksylowe zaliczane są do słabych, ale spośród nich najmocniejszy jest kwas metanowy.

- Posiadają znaczne temperatury wrzenia, co jest spowodowane wzrostem wiązań wodorowych.
- Posiadają odczyn kwasowy.
- Są palne.

Reagują z metalami aktywnymi, tlenkami metali, zasadami i solami kwasów słabych !!!!!!!!!!!!!!!

Dośw. 1

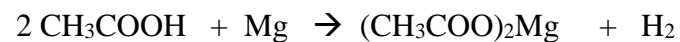
Reakcja kwasu etanowego z magnezem.

Do probówki wlej ok. 3 cm³ kwasu etanowego i następnie wrzuć wióry magnezu. Do wylotu probówki zbliż zapalone łuczywko.

Schemat dośw.

Obserwacje:

Wnioski:

Dośw. 2

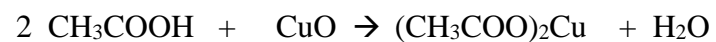
Rekcja kwasu etanowego z tlenkiem miedzi(II).

Do probówki wlej ok. 3 cm³ kwasu etanowego i następnie wsyp szczyptę tlenku miedzi(II). Probówkę ogrzewaj.

Schemat dośw.

Obserwacje:

Wnioski:

Dośw. 3

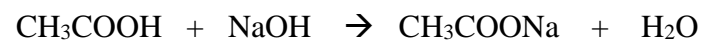
Rekcja kwasu etanowego z wodorotlenkiem sodu.

Do probówki wlej ok. 2 cm³ wodorotlenku sodu i dodaj kroplę fenoloftaleiny. Następnie wkraplaj kwas etanowy, aż do odbarwienia roztworu.

Schemat dośw.

Obserwacje:

Wnioski:

Dośw. 4

Porównanie mocy kwasów: etanowego, węglowego i siarkowego(VI).

W probówce 1 umieść kilka kryształów etanianu sodu, a w probówce 2 kilka kryształów węglanu sodu. Następnie do probówki 1 dodaj ok. 3 cm³ roztworu kwasu siarkowego(VI), a do probówki 2 ok. 3 cm³ roztworu kwasu etanowego. Lekko ogrzewaj zawartości probówek w płomieniu palnika.

Schemat dośw.

Obserwacje:

Wnioski:

